

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Ing. E.**, bývajúceho v P., **2/ D. I.**, bývajúceho v P./A, **3/ M. K.**, bývajúcej v P., **4/ M. I.**, bývajúceho v P./A, **5/ M. I.**, bývajúcej v P., **6/ I. S.**, bývajúcej v P., **7/ P. I.**, bývajúceho v P., **8/ E. I.**, bývajúceho v P., **9/ D. P.**, bývajúcej v P., **10/ S. I.**, bývajúceho v P., **11/ L. H.**, bývajúcej v P., **12/ J. D.**, bývajúcej v P., **13/ P. I.**, bývajúcej v P., **14/ J. I.**, bývajúceho v P., **15/ M. I.**, bývajúcej v P., zastúpených JUDr. M. S., advokátom so sídlom v P., proti žalovanej **T.**, so sídlom v P., **o vydanie pozemku a odstránenie stavby**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9 C 309/2003, v konaní o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. januára 2011 sp. zn. 13 Co 35/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. januára 2011 sp. zn. 13 Co 35/2010 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou doručenou Okresnému súdu Prešov 29. decembra 2003, po pripustení zmeny petitu uznesením Okresného súdu Prešov zo 6. augusta 2008 č.k. 9 C 309/2003-164, sa žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia domáhali uloženia povinnosti žalovanej vydať im parcelu č. X. (po prečíslovaní), ostatné plochy vo výmere 902 m², nachádzajúcu sa v obci X katastrálne územie N., zapísanú Správou katastra Prešov na LV č. X. tak, ako je znázornená na geometrickom pláne 910 634 – 10/2006 zo 4. októbra 2006, vypracovaným Ing. Vladimírom Dujavom ako súčasť znaleckého posudku č. 10/2006 (ďalej len „nehnutelnosť“) a odstránenia betónového oplotenia, ktoré prebieha po južnej strane cez body 952 – 15, 992 – 17 a severnej strane cez podrobné body 952 – 4 a 992 – 2 a kovového zábradlia, ktoré prebieha po južnej strane

cez podrobné body 1, 2 a severnej strane cez podrobné body 3, 4 a kovovú konštrukciu futbalovej brány (ďalej len „oplotenie, zábradlie a futbalová brána“) do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Žalobu odôvodnili neoprávnenou stavbou futbalového ihriska na ich nehnuteľnosti, ktorú v čase jeho zriadenia vlastnil ich právny predchodca a neúspešnosťou jednaní s funkcionármi žalovanej a zástupcami Mesta Prešov ohľadom vrátenia nehnuteľnosti v pôvodnom stave, jej nájme, alebo odkúpenia za ponúknutú cenu a neakceptovaním výpovede z užívania nehnuteľnosti danej žalovanej k 1. októbru 2001 podľa § 22 ods. 7 a § 25 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“) a podľa § 377 Občianskeho zákonníka.

Okresný súd Prešov v poradí druhým rozsudkom zo 14. júna 2010 č.k. 9 C 309/2003-228 opätovne uložil žalovanej povinnosť vydat' žalobcom nehnuteľnosť a odstrániť betónové oplotenie, zábradlie a futbalovú bránu a na účet okresného súdu nahradiť trovy štátu v sume 227,91 Eur do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia a účastníkom náhradu trov konania nepriznal, keď aj po doplnení dokazovania v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu dospel k rovnakému záveru, že žalovaná užívala nehnuteľnosť bez právneho dôvodu a na zriadenie stavby nemala súhlas vlastníka pozemku. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil § 121 ods. 1, § 126 ods. 1 a § 135c Občianskeho zákonníka. Pri svojom rozhodnutí vychádzal aj z judikatúry Ústavného súdu Českej republiky, nález I.ÚS 187/2003, podľa ktorého je potrebné výklad a použitie právnych noriem podriaďiť ich obsahovo materiálnemu zmyslu. Uviedol, že podľa § 868 Občianskeho zákonníka, pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1.1.1992; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1.1.1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov. Zmyslom tohto ustanovenia je poskytnúť čo najširšiu ochranu právam účastníkov občianskoprávných vzťahov a potrebné je vykladať ho v súlade s Listinou základných práv a slobôd, ktorá poskytuje ochranu vlastníckemu právu bez ohľadu na subjekt vlastníctva. Je potrebné odlišiť právny režim vzniku od zániku právneho vzťahu, ku ktorému dochádza v dôsledku jeho vyporiadania. Ak došlo k vzniku právneho vzťahu alebo nároku z tohto vzťahu pred 1.1.1992, je potrebné posúdiť vznik a nárok z neho podľa právnej úpravy pred 1.1.1992. Pokiaľ však tento právny vzťah pretrval aj po 1.1.1992, je nutné posúdiť ďalšiu existenciu tohto právneho vzťahu ako aj nárok, ktorý z neho vznikol, podľa právnej úpravy ktorá nastala

po 1.1.1992. Podľa nálezu tak vznik právneho vzťahu z neoprávnenej stavby je nutné posúdiť podľa právnej úpravy, ktorá tu bola v čase vzniku stavby. Avšak spôsob vyporiadania medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom neoprávnenej stavby sa musí posudzovať podľa právnej úpravy, ktorá existuje v čase rozhodovania súdu. Na závery nálezu prihliadol vzhľadom na totožnú právnu úpravu tejto otázky v Českej i Slovenskej republike a na skutočnosť, že ide o rozhodnutie jedného z členských štátov Európskej únie. Poukázal tiež na Dodatkový protokol č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého má fyzická a právnická osoba právo pokojne užívať svoj majetok. Právu žalovanej na pokojné užívanie svojho majetku, plota, je pritom rovnocenné právo žalobcov na pokojné užívanie ich nehnuteľnosti. Keďže sa však žalovaná stala vlastníkom stavby porušením práva vlastníka nehnuteľnosti, je namieste nárok žalobcov na jej odstránenie, navyše za situácie, keď žalovanej dali žalobcovia dostatočný priestor na vyriešenie vzájomných vzťahov inak ako súdnou cestou, a to odkúpením nehnuteľnosti, čo však žalovaná nevyužila.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 25. januára 2011 sp. zn. 13 Co 35/2010 na odvolanie žalovanej rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť na účet Okresného súdu Prešov trovy štátu vo výške 227,91 Eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanej náhradu trov prvostupňového ani odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, nesprávne ho však právne vyhodnotil. Súdu prvého stupňa vytkol, že sa neriadil jeho právnym názorom, vysloveným v rozhodnutí, ktorým zrušil jeho prvé rozhodnutie vo veci. Za nesporné považoval vloženie pozemku ako ornej pôdy právnymi predchodcami žalobcov v roku 1964 do družstva, z ktorého bola vyčlenená sporná nehnuteľnosť a neuplatnenie si vydania nehnuteľnosti v reštitučnom konaní z dôvodu ich zápisu (resp. ich právnych predchodcov) ako vlastníkov v katastri nehnuteľnosti. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd bez ďalšieho zaoberal potom vzťahom reštitučných predpisov (medzi ktoré patrí i zákon č. 229/1991 Zb.) ako osobitných predpisov k Občianskemu zákonníku ako všeobecnému predpisu. Uviedol, že ak je možné skutkové tvrdenia žalobcov podriaďiť pod skutkovú podstatu reštitučnej normy, nie je prípustné, aby obchádzali reštitučný predpis tým, že pri neúspechu reštitučnej žaloby uplatnia ten istý nárok podľa všeobecnej normy, čomu svedčí aj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 11. septembra 2003 sp. zn. 31 Cdo 1222/2001, podľa ktorého, oprávnená

osoba, ktorej nehnuteľnosť prevzal štát v rozhodnom období bez právneho dôvodu, sa nemôže domáhať ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov, ani formou žaloby o určenie vlastníckeho práva. Aj za situácie, keď pred r. 1989 dochádzalo k odňatiu vlastníckeho práva bez právneho dôvodu a bez toho, aby sa táto zmena vyznačila v katastri, k zmene vlastníka dochádzalo. Pôvodný vlastník sa po prijatí reštitučných predpisov mal možnosť, v nich stanovených zákonných lehotách, domáhať vydania, resp. vypratania nehnuteľnosti. Na základe uvedeného, keď si žalobcovia neuplatnili právo na vydanie nehnuteľnosti, resp. odstránenie na nich stojacich stavieb podľa reštitučného zákona, nemôžu si toto právo uplatniť žalobou podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ani odstránenie betónového oplotenia, kovového zábradlia a futbalovej brány podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd zároveň uviedol, že nehnuteľnosť by nebolo možné vydať ani z dôvodu podľa § 11 ods. 1 zákona č. 229/1991, to je, keď sú na pozemku telovýchovné a športové zariadenia, kedy prichádza do úvahy iba pridelenie náhradných pozemkov, resp. finančná náhrada.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobcovia podľa § 238 ods. 1 O.s.p. z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhli rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Podľa ich názoru súd prvého stupňa vo veci správne rozhodol, keď v súlade s § 868 Občianskeho zákonníka posúdil stavbu ako neoprávnenú, podľa právnych predpisov účinných v čase vzniku stavby a vyporiadanie medzi žalobcami ako vlastníkmi nehnuteľnosti a žalovanou ako vlastníčkou stavby podľa právnej úpravy účinnej v čase rozhodovania súdu. Uviedli, že odovzdanie pozemkov do užívania družstvu za účelom ich obhospodarovania nemalo podľa platnej právnej úpravy za následok vzdanie sa vlastníckeho práva, resp. jeho odňatie, ich vlastnícke právo k nehnuteľnosti im nebolo nikdy nikým odňaté ani z iného dôvodu a nebolo ani nikdy nikým spochybnované, ani samou žalovanou a boli a stále sú ako vlastníci nehnuteľnosti zapísaní na liste vlastníctva, pričom nikdy nedali súhlas (ani ich právni predchodcovia) k stavbe futbalového ihriska na ich pozemku. Len keby boli oprávnenou osobou na vydanie nehnuteľnosti podľa zákona č. 229/1991 Zb. by sa mohli jej vydania domáhať podľa tohto reštitučného predpisu. V konaní však nebol žiadnym úradným dokladom, rozhodnutím alebo protokolom o odňatí vlastníckeho práva, odovzdaní štátu alebo právnickej osobe, preukázaný prechod ich vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na štát alebo inú právnickú osobu.

Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom podaného dovolania i uplatnenými dovolacími dôvodmi. Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov podľa § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Dovolacie dôvody, ktorými bolo dovolanie odôvodnené, dovolací súd pritom neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Obligátorne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolatelia nenamietali, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd však zistil, že v prejednávanej veci je konanie postihnuté vadou podľa

§ 237 písm. f/ O.s.p., t.j., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné právo, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V preskúmvanej veci dospel súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania k záveru, že žalovaná užívala nehnuteľnosť bez právneho dôvodu a na zriadenie stavby nemala súhlas vlastníka, preto žalobe vyhovel. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvého stupňa, dospel k odlišnému skutkovému i právnemu záveru, preto rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia však ohľadom skutkového zistenia iba

konštatoval vloženie pozemku právnymi predchodcami žalobcov do družstva a neuplatnenie si vydania nehnuteľnosti v reštitučnom konaní. K právnemu posúdeniu takto uvedeného skutkového stavu neuviedol príslušné ustanovenia právneho predpisu podľa ktorého vec posúdil. V odôvodnení len rozobral svoj právny názor na vzťah reštitučného predpisu ako osobitného predpisu k Občianskemu zákonníku ako všeobecnému predpisu v prípade neuplatnenia si práva na vydanie nehnuteľnosti v lehote uvedenej v príslušnom reštitučnom predpise a možnosti oprávnenej osoby z reštitučného predpisu sa potom tohto práva domáhať podľa Občianskeho zákonníka. Dospel pritom k záveru, že to možné nie je a preto, keď si žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia ako oprávnené osoby neuplatnili reštitučný nárok v zákonnej lehote, nemôžu si právo na vydanie nehnuteľnosti uplatniť žalobou podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ani žiadať odstránenie betónového oplotenia, kovového zábradlia a futbalovej brány podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd ohľadom svojho právneho záveru v odôvodnení rozhodnutia vôbec neuviedol, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, ani podľa ktorých ustanovení vec právne posúdil. Len konštatovanie nemožnosti uplatňovať právo na vydanie nehnuteľnosti žalobou podľa Občianskeho zákonníka z dôvodu neuplatnenia si reštitučného nároku v zákonnej lehote podľa príslušného reštitučného predpisu však nie je odôvodnením ako ho vyžaduje ustanovenie § 157 O.s.p. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje vysvetlenie, na základe čoho, akých skutkových a právnych záverov dospel odvolací súd k záveru, že ide o nehnuteľnosť, ktorej vydania sa žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia mali domáhať v reštitučnom konaní a podľa akého právneho predpisu. Z obsahu spisu z doposiaľ vykonaného dokazovania práve naopak vyplýva, že nehnuteľnosť právny predchodca žalobcov odovzdal do príslušného jednotného roľníckeho družstva do užívania, čím podľa platnej právnej úpravy nedošlo k odňatiu jeho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Vlastníkom tejto nehnuteľnosti zostal i naďalej a príslušné jednotné roľnícke družstvo bolo jej užívateľom. Nakoniec sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal ani s rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky, týkajúcimi sa základných ľudských práv a slobôd, v ktorých ústavný súd už zaujal stanovisko k možnosti uplatnenia si práva na vydanie nehnuteľnosti v občianskom súdnom konaní i v prípade, že oprávnená osoba si toto právo neuplatnila v lehote podľa príslušného reštitučného predpisu.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento súd mení rozhodnutie súdu nižšieho stupňa musí obsahovať zákonné náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.), pretože pri zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolacím súdom, tento súd svojim rozhodnutím nahrádza napadnuté prvostupňové rozhodnutie. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia preto musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. V prípade, že rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, nie je z neho zrejmé, z akých skutkových záverov súd vychádzal, ktoré dôkazy mal za preukázané a ktoré nie, z ktorých výpovedi svedkov vychádzal, z ktorých vyvodil skutkové zistenia odlišné od zistení, z ktorých vychádzal súd prvého stupňa, ide o procesne nesprávne rozhodnutie. Rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je potom nepreskúmateľný a účastníkovi je takýmto rozhodnutím odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko nemá možnosť v dovolacom konaní náležite argumentovať.

Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať jeho správnosť a zároveň musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t. j. musí byť preskúmateľné. V prejednávanej veci nie je možné preskúmať správnosť postupu odvolacieho súdu. Jeho rozhodnutie neobsahuje dôvody, pre ktoré dospel k danému právnemu záveru, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, ktoré vzal za preukázané a ktoré nie a ako vec právne posúdil a podľa ktorých právnych ustanovení. Dovolací súd tak nemá možnosť posúdiť opodstatnenosť a dôvodnosť zmeny prvostupňového rozhodnutia odvolacím súdom, a teda ani preskúmať, či zmeňujúci rozsudok spočíva na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Hoci judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj

na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Okrem nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je konanie zaťažené vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. i z dôvodu nekonania s účastníkmi konania, dedičkami po nebohom účastníkovi konania J. I., zomrelom 14. marca 2007 (dedičovi po pôvodnej žalobkyni 2/ M. I., zomrelej X. ako dedičke po pôvodnom žalobcovi 2/, svojom manželovi J. I., zomrelom XX.), a to M. I., narodenou X. a B. I., narodenou X..

Podľa § 19 O.s.p., spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Podľa § 107 ods. 1 O.s.p., ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo, prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať. Podľa § 107 ods. 3 O.s.p., konanie súd preruší najmä vtedy, ak ide o majetkovú vec a navrhovateľ alebo odporca zomrel; v konaní pokračuje s dedičmi účastníka, prípadne s tými, ktorí podľa výsledku dedičského konania prevzali právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide a to len čo sa skončí konanie o dedičstve, ak povaha veci nepripúšťa, aby sa v konaní pokračovalo skôr.

Zo spisu vyplýva, že M. I. nadobudla plnoletosť X. a B. I. X.. M. I. po nadobudnutí plnoletosti neboli doručované písomnosti - zmeny návrhu na začatie konania, odvolanie na

vyjadrenie, vrátane iných predložených písomnosti, ako ani rozhodnutia súdov a súd prvého stupňa, ani odvolací súd ju nepredvolával na pojednávania, pričom nebola v konaní zastúpená inou osobou. Rovnako B. I. po nadobudnutí plnoletosti súd nedoručil na vyjadrenie odvolanie žalovanej k rozsudku súdu prvého stupňa z č.l. 232 ani ďalšie písomnosti a rovnako ju odvolací súd nepredvolával na pojednávania, hoci tiež nebola v konaní zastúpená inou osobou.

Keď sa tieto osoby stali účastníkmi konania, súdy boli povinné s nimi konať (do dosiahnutia plnoletosti s ich zákonnou zástupkyňou – matkou), čo sa však nestalo. Navyše, súdy tieto účastníčky konania neuvádzali ani v záhlaví rozhodnutia. Tým zaťažili konanie i z tohto dôvodu vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnými procesnými vadami, nemôže byť považované za správne.

Pokiaľ dovolatelia ako dovolací dôvod uvádzali nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že napadnutý rozsudok nemohol v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov vzhľadom na zistenú procesnú vadu, z dôvodu ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu nie je pre toto posúdenie dostatočným podkladom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodov vyššie uvedených preto rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. júna 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Patrícia Špacírová